

MAGYAR LAPOK

T. Nemzeti Múzeum kiadásának
BUDAPEST

X. évfolyam, 193 (2755) szám

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad

Törökország a politikai érdeklődés előterében

Ankara semleges marad az iráni viszályban. Erős ellenállásba ütközött az Iránba benyomuló szovjet haderő. Teheránt bombázták az angolok. Olaszország megteszi az angol-szovjet lépés következtében szükségessé vált intézkedéseket

Irán makacs ellenállásra készül

Tuniszból jelenti a Német TI: A teheráni rádió jelentette hétfőn este a következőket:

Az iráni kormány sajnálattal kénytelen közölni, hogy a brit követ és a szovjet követ ma hajnalban négy órakor tudatta az iráni külügyminiszterrel kormányának azt az elhatározását, miszerint katonai rendszabályokhoz fordul Iránnal szemben, bár az iráni kormány Nagybritannia és a Szovjet lépésére elküldte válaszával Londonba és Moszkvába. Ugyanakkor az órában a szovjet és az angol csapatok átlépték az iráni határt. A szovjet haderő Azerbajdzsanban olyan területre nyomult be, amely nem minősíthető katonai területnek. Az angol gépesített csapatok Kanahiból jövet Kaszr-Sirinnél lépték át a határt. Az angol haditengerészet üzent Bender-Sapur kikötőjére. A vasúti állomásra, valamint a Perza öbölben lévő Eronsar kikötőjére. Károk keletkeztek. Az angol légierő megtámadta Teheránt.

A török sajtó egyöntetűen Irán mellett foglal állást.

Rómából jelenti a MTL: A *Mondo Arabo* nevű ügynökség a következő értesülést közli:

A teheráni kormány kérte az afgán és a török kormányt a szerződés záradékának alkalmazására. Ezerint, ha valamelyik aláíró államot megtámadják, akkor a másik kettő erősen jóindulatú semlegességet tanúsít. Az iráni miniszterelnök kijelentette, hogy az angolok sok iráni várost bombáztak. Az angolok egyes értesülések szerint három helyen nyomultak be Iránba. Délről Kronsarnál, középen Kanahinnál, végül a török-ír határnál. Puvandisnál. A szovjet csapatok Kaukázus felől Jolfa közelében és a Káspi-tenger felől Bandarsah közelében. A szovjet haderő igen erős ellenállással találkozott.

Stockholmból jelenti a Német TI: Észak-amerikai jelentés szerint egy ankarai hír úgy tudja, hogy a török külügyminiszter közölte az angol és a szovjet nagykövettel:

Törökország semleges marad az iráni viszályban.
A jelentéshez hozzátesszik, hogy a török sajtó csaknem egyöntetűen

Irán pártján áll, ha Törökország nincs is kötelezve segélynyújtásra. (MTI.)

Hány szovjet és angol hadosztály nyomult be Iránba.

Stockholmból jelentik: (NTI) Londoni jelentés szerint a török rádió azt jelentette, hogy a Tebris ellen felvonuló szovjet hadak hat-hét hadosztály-

Törökország hivatalos közleményben nyilvánítja ki semlegességét

Lisszabonból jelentik: (NTI) Szaradzoglu török külügyminiszter Ankarában fogadta a perzsa, angol és szovjet nagykövetet. Politikai körökben arra számítanak, hogy a török kormány hivatalos közleményben nyilvánítja ki semlegességét. (MTI)

Stockholmból jelentik: (NTI) Hivatalos jelentés szerint a szovjet csapatok már 40 kilométer mélységben benyomultak az iráni területre. A szovjet támadás Tebriz város ellen irányul. MTI

Stockholmból jelentik: (NTI) Lisszaboni jelentés szerint az iráni hadműveleteket Ahmed-Han tábornagy irányítja, aki Törökországban végzett katonai iskolát. (MTI)

Lisszabonból jelentik: (B. T.) Ankarából jelentik, hogy az angol és a szovjet nagykövet hétfőn felkereste a török külügyminiszter és szóbeli jegyzéket közölt vele. Ebben biztosítják a török kormányt, hogy Nagybritanniá-

Ankarában az angol csapatok a német diplomáciába ütköznek

Zürichből jelentik: (B. T.) A Neue Zürcher Zeitung berlini tudósítója szerint a közös angol-szovjet hadművelet Berlinben nem keltett meglepetést. Berlinben kiemelik, hogy az angol-szovjet kezdeményezéssel újra előtérbe jut az a szerep, amelyet a Közelkelet a tengelyhatalmak és Nagybritannia harcában előreláthatólag játszani fog és ezzel Törökország került a politikai érdeklődés középpontjába.

Berlinben nem kételkednek abban, hogy Nagybritannia, ha majd katonailag is biztosította Iránt, újra foglalkozik Törökország helyzetével. Az eddigi tapasztalatok alapján nyugodtan

ból állanak, míg a délről támadó angol erők négy-öt hadosztállal és több repülőkötelékekkel rendelkeznek. E forrás szerint Wavell tábornok már Iránban van. (MTI)

Irán haderejét — mint a Mai Nap értesül — Londonban 1 páncélos dandár és két-három hadosztályra teszik. Számszerűleg 150 ezer embere lehet az iráni hadseregnek.

nak, illetve a Szovjetnek nincsenek tartós politikai és területi igényei Iránnal szemben. A török külügyminiszter, hir szerint, biztosította a szovjet és az angol nagykövetet, hogy Törökország továbbra is semleges marad.

Newyorkból jelentik: (NTI) Mint egy északamerikai hírügynökség jelenti Londonból, az angolok főcélja az, hogy megszállják az abadani olajközpontot. Csak lélektani okokból vonulnak Teherán ellen, hogy megkíséreljék a főváros elfoglalását. Az angol előretörés rendkívül gyors, hogy megelőzhesse az olajvidéken átvezető vasutvonal szétrombolását. Ugyanez a hírügynökség jelenti, hogy

Iránban lefoglaltak minden szállítóeszközt. Ebből arra lehet következtetni, hogy makacs ellenállás készül. (MTI)

alakulhat ki az a föltevés, hogy Ankarra helyzete egész más lesz, mint Teheráné, amelynek esetében földrajzi viszonyok kedveztek Angliának.

Ankarában az angol csapatok erős ellenfélre találhatnak, köztük a német diplomáciára.

A német fővárosban még kiemelik azt is, hogy mivel a közelkeleti események közelről érdeklik Olaszországot, mint földközi tengeri hatalmat, megteszi azokat az intézkedéseket, melyek a brit-szovjet kezdeményezés következtében szükségessé váltak.

Washingtonból jelentik: Hull külügyminiszter a sajtóértelmezésen Chur-

chill vasárnap beszédével kapcsolatban kijelentette, hogy Japánnal csak tájékoztató megbeszéléseket folytatnak (MTI)

Anglia és Amerika az iráni lépéssel egyidőben erősen készülődik a Távolkeleten.

Berlinből jelentik: (NTI) Angliának és a Szovjetuniónak azt a kísérletét, hogy mentse Irán megrohanását — mint a Német Távirati Iroda értesül — már eieve kudarcra kárhóztatták az előző kijelentések. Az előző kijelentések azt bizonyítják, hogy az Irán elleni támadás régóta az angol közelkeleti háborús munkatervén állt. Minden áron ürügyet akartak keresni és azt meg is találták, noha Irán kormánya mindent elkövetett, hogy az ürügy látzatát se szolgálja. A két támadó azt bizonyítja, hogy Iránt csak átmenetileg szállják meg. Hogy mit ér ez az ígéret, az kiderült a Szovjetuniónak Litvániával, Észtországgal és Lettországgal kötött úgynevezett segélynyújtási szerződéséből. E szerződés a balti államok bekebelezésére és bolsevizálására vezetett. Anglia ma résztvesz abban az Irán ellen irányuló támadásban, amely az ország egyes részeit kiszolgáltatja a bolsevizmusnak. (MTI)

Sanghaiból jelentik: (NTI) Ugyanakkor, amikor az angol és a szovjet csapatok bevonultak Iránba, Anglia és az Egyesült Államok bejelentette, hogy rendkívüli mértékben megerősítette a távolkeleti helyzetét. Manilai hír szerint az ottani amerikai hadsereg létszámát 40.000-re emelték fel. Singapooreből jelentik, hogy a malajzi félszigeten állomásozó haderőt annyira megerősítették, amilyenre évek óta nem volt példa. (MTI)

Összeesküvés a paraguayi kormány ellen.

Asunciónból jelentik: (NTI) A paraguayi külügyminiszter közleményt bocsátott ki, amely szerint a kormány elleni összeesküvést fedezett fel. Ismert politikai hűtőgátok a dráksort használják fel diák-sztrájk, majd általános munkás sztrájk előkészítésére. A kormány szigorú intézkedésekkel meggátolta a romló eseményeket. A rendőrség megtiltotta minden gyülekezést. Az utcai forgalmat este tíz óra körül meg kell szüntetni. Három emberrel több nem mutatkozhat egyúttal az utcán. (MTI)

A modern mozgó háború — madártávlatból

A bekerítés, mint közvetlen hadászati cél

A Magyar Lapok eredeti tanulmánya M. N.-től.

Boldog gyermekkorunkban valamikor még úgy képzeltük el a háborút, hogy a hadsereg szépen csatasorba áll, ember ember mellett és az első sor mögött ugyanolyan elrendezésben újabb sorok helyezkednek el, majd az egész sereg közös vezényszóra megindul az ellenség felé. A világháború álló, ha nem is ebben a leegyszerűsített formában, bizonyos fokig még megfelelt ennek az elképzelésnek, mert a front valóban több-kövésbé összefüggő vonalat alkotott. Elöl az ellenség — hátul a hadtápvonal, ezt a harcoteret valóban nem volt nehéz áttekinteni.

A mai mozgóháború azonban már a nyugati csatákban is olyan képet mutatott, amely a beavatatlannak csak a zürzavar benyomását kelthette. Az elől és hátul körvonatai elmosódtak. Gyakran egyszerre tombolt a harc elől és hátul, jobbra és balra; elől a páncélosok, hátul a gyalogság harcol. Az élen harcoló csapatok hátában zsákok képződtek, melyeket gyűrű alakú arcvonal vett körül és a gyűrűk mögött sokszor még a gyűrűk egész sorában hullámzott a csata.

Lássuk a hadszínteret madártávlatból

Keleten, ahol szinte végtelen területen folyik Európa közös harca a nyugati kultúra megmentéséért, ahol az emberek sok milliója és a hadigépeknek soha nem látott tömege áll egymással szemben, természetesen még sokkal nagyobbak látszik a zürzavar.

Ha azonban a gigantikus csatateret felülről, madártávlatból áttekinthetnénk, különböző kisebb és nagyobb gyűrűalakú frontokat különböztethetnénk meg. Ha összefüggő egységben láthatnánk azokat az eseményeket, amelyekről a hadijelentések is csak elszigetelt részletekben emlékeznek meg, csodálkozva fedeznénk fel a megsemmisítő akciók, bekerítések, áttörések, átfésülések, felgöngyölítések tömkelegéből kibontakozó tervszerűséget, céltudatoságot.

Mit lát az egyes ember az egész hadműveletből?

Az egyes ember, aki mondjuk mint páncélos vagy összekötő vesz részt a hadműveletekben, természetesen nem látja a nagy összefüggéseket, amelyek csak a hadvezetésnek tilkai, nem látja azokat a fonalakat, amelyek az egyes akciókat szervesen összefűzik és bizony nem egy esetben kényelmetlenül érzéssel kell felfedeznie, hogy mialatt harcolva tör keletre, a háta mögött új front képződött, ahol bajtársai nyugat felé vonulva küzdenek. E helyzet azonban az ellenfelet is könnyen megzavarhatja. Még emlékezhetünk az angol sajtónak arra a megállapítására, hogy nem lehet tudni, hogy a németek kerítették-e be az oroszokat, vagy az oroszok a németeket. Nos, lehetséges, hogy az angolok és az oroszok ezt nem tudták, az az

Pénzes utazó társat keresek 6000 pengőtől 10.000 pengőig cikkem terjesztéséhez. Kovács festékkereskedő Mikszáth Kálmán utca 26.

óta közölt német beszámolók alapján azonban már világos, hogy a német hadvezetésnek nagyon is jól tudta, melyik a bekerített fél.

Hogyan harcolnak a páncélosok?

Mint már nyugaton is történt, az előnyomuló páncélos erők gyakran a nagyobb ellenállási fészkeket is egyszerűen elkerülik és a nyomukban özönlő gyalogságra bízják, mely

az utánpótlási vonalaitól elvágott és mozgási szabadságuktól megfosztott ellenséges csoportokat lassanként minden oldalról körülveszik és maradéktalanul megsemmisítik. Ezek a körülzárt ellenállási fészkek néha a front mögött nagy mélységben, nem egy esetben ötven-száz kilométerre vivják kilátástalan harcukat, melynek hadászati szempontból nincsen semmi jelentősége sem. Ellenállásukai rendszerint csak a teljes tájékozatlanságból fakadó remény táplálja.

Maczjalaky Tibor:

Dunántúli utijegyzetek

Nem tudom, más hogy van vele, de én akármerre járok, akármerre vet is a forgandó szerencse: nem bírok pártatlan magaságokba emelkedni s minden fatornyos házának méretei után értékelek. A bihari szemüveget s a csökönyös váradiaságot itt a hullámshátú Dunántúlon sem tudtam leszerelni s ilyen körülmények között a legjobb akarral sem lehet tárgyilagosságnak mondani az alanti kis utijegyzeteket. Mentségemre szolgáljon ám az, hogy kizárólag a jóindulat vezetett.

Rólunk erdélyieként általában jó véleménnyel vannak. De közelebbit legfeljebb a műveltebb réteg tud mondani. Veszprém megye egyik kis községében egyszerű gazdával beszélgettem s amikor megtudta, hogy erdélyi vagyok, csodálkozva jegyezte meg: „Né! Uraságod erdélyi és mégis — milyen jól tud magyarul!” Megnyugtattam aztán, hogy bátran eljöhethetnek hozzánk még magyarából beszélni, mert arra felé ringatták a legmagyarabb magyarok bölcsőjét.

Székesfehérvár felé a Velencei-tó mellett robogott el a vonatom. Kiszállni, sajnos, nem volt időm, egy követni való példát azonban még így az ablakból is tapasztalhattam. A gyönyörű fürdőházak, üdülők végén hatalmas fabódékkal, kabinokkal beépített fürdőtelep terpeszkedik. S a telep kapuján ott a felírás: „Zsidó strand”. Itt bizony nem lubickolhatnak fülhajas galiciánerek és jellegzetesen göndör hölgyeik együtt a magyar közönséggel... Kár, nagy kár, hogy a Balaton partján is nem tűzdelnek ki ilyen felírású táblácskákat. De nálunk, Váradon is nagyon elkele.

Táncolni szeretnek a Dunántúliak. A jobb közönség azonban értelmetlenül száműzte tánctermeiből, multságairól a legjellegzetesebb magyar táncot: a csárdást. Csak paraszti népek csárdásznak itt s azok is ritkán. Szín magyar községekben is a sváhosan cimozott keringő a „sláger” s a zenészeket a világ minden kincséért sem lehet rábeszélni egy csárdásra. — „Hiába húznánk kérem — mondják — senki sem kedveli.”

Városrendezést — ezt bizony eljöhethetnének tanulni nagy tervekkel foglalkozó váradai vezetőink bármelyik dunántúli városba. Gyengébb természeti adottságok mellett is mintaszerű a rendezés a legkisebb Dunántúli városban is. Az utcák szélesek, levegősek s valamennyit árnyas fasor szegélyezi. A közisztaságról s a közegészségügyről is egészen mások a fogalmak mint nálunk. Ez bizony már Nyugateurópa.

Ha érték szerint sorrendeztem volna följegyzéseimet: leghalmozóbb is az utakat kellett volna megemlítenem. Biharország s általában egész Erdély úgy elmaradt a sötét két évtized alatt ezen a téren, hogy jó pár esztendőre lesz szüksége a mulasztások pótlására. Nvilegyenes parkettsima betonutakon bonyolítják itt le nemcsak az országos, hanem a városokközötti forgalmat is. Pedig egyes útszakaszokon mészkőszirtreken kellett átcsákányozni magukat az útéptőknek. — Bizony ebből a szempontból mi még csak balkáni színvonalon állodogalunk.

Kékszemű, keves kis szöke óvónénivel ismerkedtem meg Váradon. Szinte könnyezve panaszkodott, hogy nem rég kapta meg kinevezését s az „ország legvégére” Zágony mellé helyezték egy székely falucskába. Rettentően félt szegény óvónéni a bicisköz háromszékiektől s alig tudtam elűzni a belebeszél rémmesseket. Uglátszik a székely biciska híre messzebb jár, mint a székely vendégszereteté. Hát én megnyugtattam a kis szöke óvónénit — s remélem nem hoznak szegyet rám a csomakörösiek.

Végezetül ismét visszatérek a „váradai szemüvegre” s ha lokálpatriótizmussal is vádoznak, meg kell állapítanom, hogy Pest szörnyű lármaja közepett olyan jó volt rá gondolni a mi csendes kis peceparti Párizsunkra... S jursca, hogy Székesfehérvár, Veszprém rideg csöndjében milyen büszkén emlegettem a mi városuk élénk forgalmát. Próbálja valaki azt mondani, hogy nincs igazam.

Ami most itt a végtelen orosz síkságon a világtörténelem legnagyobb csatájában történik, azt valóban nem is tekintheti át más, mint a minden szálát mozgó hadvezetés. Véletlen éppen úgy nincsen itt, mint a sakktáblán. Nemcsak lépés lépésre következik, hanem minden lépés szerves összefüggésben van a másikkal és az előzővel. Mint a legérzékenyebb szeizmográf reagál a hadvezetés az ellenség minden nyomására, tudja, hogy hol kisebb, hol nagyobb ez, ha valahol veszedelmesnek látja, erősítéseket vezérel oda, ahol pedig gyengeséget tapasztal, új ékeket küld előre és hirtelen új zsákok és gyűrűk körvonalaibontakoznak ki, óriási menetoszlopok indulnak útra, jobbra és balra s újból meg újból új karok ölelik körül az ellenséget. A zürzavaros összevisszaság, az áttekinthetetlen mozgalmasság mögött pontos tervek húzódnak meg, amelyeknek egy célja van: a tökéletes megsemmisítés. *Azt a hibát, mely Oroszországot a napóleoni időkben vagy a világháborúban megmentette, a modern mozgóháború irányítói nem követik el: az orosz tömegeket nem hátrább göngyölik a végtelen csatáiban, hanem könyörtelen támadó lendülettel darabokra szaggatják és gyorsan egymás követő részletekben kikapcsolják a nagy mérközésből.* Sztalinnak már nem lesz ideje, sem emberanyaga, sem hadfelszerelése ahhoz, hogy az Ural vidékén új Sztalin-vonalat építhessen. (dr. n. l.)

Meghívó

A La Roche Paipari r. t. Nagyvárad, 1941. szeptember 6-án d. e. 10 órakor a vállalat székházában (Rákóczi-ut 27.)

rendkívüli közgyűlést

tart, amelyre a vállalat részvényesek tisztelettel meghívotnak

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság jelentése az 1939—40. üzletévről, a zárszámadások bemutatása és a felügyelő-bizottság jelentése.
2. Határozathozatal a zárszámadások jóváhagyásáról és az igazgatóság javaslatáról a veszteség elővezetése tárgyában.
3. Határozathozatal a felmentvény megadásáról az igazgatóság és felügyelőbizottság részére.
4. Az igazgatóság és felügyelő bizottság tiszteletdíjának megállapítása.
5. Az alapszabályok 11 és 35. §-nak megváltoztatása.

Figyelmeztetés.

Azon részvényesek, akik jogaikat gyakorolni akarják, kötelesek részvényeiket le nem járt szelvényekkel együtt, vagy az azokat helyettesítő letéti jegyeket legkésőbb a közgyűlés előtti napon a vállalat pénztáránál letétbe helyezni.

A zárszámadások a vállalat üzleti helyiségében a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Megalakult „a Koszoru” a Carmen cipőgyárban

Nagyváradon is megalakult az első vállalati „Koszoru” tornász csapat a Carmen cipőgyárban. Igen nagy az érdeklődés a lányok között az egyesület iránt, már az első alkalommal harmincan léptek be, de még a héten 50—60 leigazolt tagja lesz a Carmen „Koszorúnak.”

Irán szembezáll a brit-szovjet támadással

Honvédeink hatásosan működnek közre az utolsó dnyeperi hídő összeroppantásánál

KÜSZÖBÖN ÁLL VIIPURI FELSZABADÍTÁSA

Stockholmból jelentik: (NTI) A Reuter iroda szerint hivatalos angol helyről megerősítették, hogy a brit haderő bevonul Dél-Iránba.

Zürichből jelentik: (B. T.) A Neue Zürcher Zeitung Moszkvából közli, hogy Molotov külügyi népbiztos jegyzékét adott át a moszkvai iráni nagykövetségnek, amelyben rámutatott arra, hogy mivel az iráni kormány a brit és a szovjet kormány előző jegyzékében foglaltakat nem teljesítette, a szovjet csapatok átlépték az iráni ha-

tárt. Mihelyt a veszélyt elhárítják, a szovjet csapatok kivonulnak Irán területéről.

Newyorkból jelentik: (NTI) Az Associated Press teheráni jelentése szerint a németeknek Iránból való kiutasítására irányuló brit követelésekre adott jegyzékében Irán azt válaszolta, hogy Irán, mint szuverén hatalom, maga határozza meg, hogy milyen külföldieket kell kiutasítani. Az amerikai ügynökség a továbbiakban azt jelenti, hogy Iránt csak hadászati szempontból szállják meg. (MTI)

harci szelleme a hőség ellenére változatlanul jó.

Vezéri főhadiszállás (NTI): A véd-erőparancsnokság közli: Keleten a hadműveletek mindenütt kedvezően haladnak előre. Tengeraltjárók, valamint távoli vizeken működő hadihajók 25 ellenséges kereskedelmi hajót süllyesztettek el összesen 148.200 tonnával. Ezenkívül elsüllyesztettek egy rombolót egy korvetet és egy őrhajót. Az Anglia elleni harcban a német repülők Greath Yarmouth kikötőjére bombákat dobtak. Az éjjeli német légitámadások Kelet-Anglia partvidékének kikötőberendezéseit, valamint az angol szigetország repülőterei ellen irányultak. A Holland partvidéken előrs hajók jelölték egy brit bombázót. Hétfőre virradó éjjel néhány brit bombázó robbanó és gyújtóbombákat dobott le Nyugat-Németországra. Az éjjeli vadászok három gépet leltek. (MTI.)

Agyulövésnyire közelítették meg a finnek Viipurit

Berlinből jelentik: (NTI) Az Ilmen-tó környékén a német légi-erő augusztus 24-én szovjet állásokat és hadoszlopokat támadott. Megsemmisítő találatok érték gyalogsági, tüzéségi, valamint utánpótlási oszlopokat és szétrombolták őket. Német gépek támadtak a Pétervártól délre fekvő léghárító és tüzéségi állásokat s találatokkal elhallgattatták őket. A német légi-erő tegnap a keleti arcvonal középső részén vasuti berendezéseket, utánpótlási vonalakat támadtak. Több pályaudvart találatokkal megrongált és több vasut-vonalat megszakítottak. Gomel térségében zuhanóbombázók csapatokra és szovjet páncélosokra esáltak le.

Ujabb 5500 fogoly és 500 ló hadizsákmány

Berlinből jelentik: (NTI) Augusztus 24-én és 25-ére virradó éjjel 54 szovjet gépet lőttek le a keleti arcvonalon. Ezek közül 14 gépet a földön romboltak szét. Öt német gépet eltűnt. Német harci-gepek augusztus 24-én különös sikerrel bombáztak mindenféle ürmeretű bombákkal katonai célpontokat a Finn-öbölben. Egy hatezer tonnás hajót elsüllyesztettek. A hajón tartózkodó szovjet katonák közt vakrémület tört ki. Ezenkívül igen sok hajót megrongáltak, köztük három mintegy ötezer tonnával. (MTI.)

Berlinből jelentik: (NTI) A Dnyeper utolsó hídőinek elfoglalására irányuló harcban a német gyorskötélek augusztus 24-én újabb eredményeket értek el. Vasárnap még további 5.500 foglyot ejtettek. Egy repülőterem öt szovjet gép már nem tudott elmenekülni a gyors német támadás elől. A bolsevikiektől még 500 lovat zsákmányoltunk. (MTI.)

Álruhás szovjet tiszteteket végeztek ki Beszarábiában

Stockholmból jelentik: Az Aftonbladet közli a szovjet rádió egyik jelentését, amely szerint a Szovjetunióban a 12 évnél idősebb gyereket gyári munkára fogják. Csak a 12 évnél fiatalabb gyerekek járhatnak továbbra is iskolába. (MTI.)

Zürichből jelentik: (Bud. Tud.) A Neue Zürcher Zeitung bukaresti tu-

dósítója jelenti, hogy Beszarábiában öt álruhás szovjet tisztet fogtak el, akiknél kézi-gránát, tüzelőfegyverek és sok pénz volt. Elmondták, hogy parancsot kaptak hidak, vasutak felrobbantására. A hadbíróság közülük kettőt halálra ítélt. Az ítélet nyomában végre is hajtották. (MTI.)

Útkörben

ha elfáradunk, jól esik egy kis felfrissítés.

Ha a valódi

DIANA sósborszesz

néhány – tenyerünkbe csurgatott – cseppjével végig simítjuk homlokunkat, tarkonkat, vagy kifaradt étagjainkat, pillanatok alatt felüdülünk, elfűnik a faradtság érzése és jókedvűen, rugalmasan folytathatjuk utunkat, vagy munkánkat.

Az évtizedek óta bevált valódi DIANA sósborszesz mint fájdalomcsillapító is rendkívül hatásos.

Mindenütt kapható!

amelyekből a támadás után csak romok maradtak. (MTI.)

Helsinki-ből jelentik: (NTI) Jól tájékozott helyről a következőket közli:

Viipuri felszabadulása egyre közeledek. A finn csapatok agyulövésnyire megközelítették a várost s a Ladogató nyugati partján folytatják előnyomulásukat. Iipuri közelében a bolsevikiek hídőszere védelmi állásokat építettek ki. A finn támadás rohamosan halad előre és a közeljövőben jelentős sikerek várhatók. Ezeknek körvonala már kibontakoztak. (MTI)

Ellenállásra találtak a Perzsa-öbölben partraszállt angolok

Amszterdamból jelentik: (NTI) Az Iránba benyomuló brit erők Wavell tábornok parancsnoksága alatt állnak. Az iráni öbölben álló tengeri erőket sir Geoffrey tengernagy vezeti. (MTI)

Tuniszból jelentik: (NTI) Az iráni kormány felszólította a lakosságot a teheráni rádió ulján, hogy őrizze meg nyugalma. Minden intézkedés megtörtént, hogy szembeszálljanak a támadással. (MTI)

Amszterdamból jelentik: Mint a Reuter iroda jelenti, egy brit csapatot partraszállt a perzsa öböl közelében. A brit csapatok ellenállásba üt-

köztek. Még nem tudják, hogy hol találtak ellenállásra és milyen nagy az. A brit erők brit és ausztráliai csapatokból állnak. (MTI)

Zürichből jelentik: (B. T.) A Neue Zürcher Zeitung közli Wavell tábornok főhadiszállásának első jelentését az iráni katonai akcióról. E szerint a brit és indiai csapatok csupán csekély ellenállásra találtak, amit rövid idő alatt sikerült megtörni. A brit csapatokat az angol légi-erő néhány száz repülőgépe kíséri. A Dél-Kaukázus-iráni határról jelenti, hogy az előkészített hadműveletek tervszerűen mennek végbe

Sumner Welles megállapítása: Iránban nincsenek német ügynökök!

Stockholmból jelentik: (NTI) A Reuter iroda azzal indokolja meg az Irán elleni katonai fellépést, hogy Iránban tulságosan nagy számban élnek németek. A Reuter iroda Iránt a náci eszösvés forrásának nevezte. Szerinte a németek Iránt arra szemelték ki, hogy innen rohanják meg Indiát és a Szovjetuniót.

Newyorkból jelentik: (NTI) Az iráni követ hétfőn megbeszélést foly-

tatott Sumner Welles helyettes miniszterelnökkel. A megbeszélés után – mint az Associated Press jelenti – kijelentette a helyettes külügyminiszter, hogy teljesen tisztázták Irán helyzetét. A brit-szovjet állítás csak ürügy volt. Német ügynökök nincsenek Iránban. Iránnak az volt a kívánsága, hogy baráti viszonyban éljen szomszédjaival. (MTI.)

Anglia rászabadította a Szovjetet a muzulmán világra

Berlinből jelentik: (NTI) Mértékadó német körök nem lepte meg az Irán körüli játék kifejlődése. Anglia és szövetségese most benyomult egy olyan országba, amelynek végsőikig hangoztatott semlegességét semmilyen módon nem lehetett kétségbevonni. A Wilhelmstrasse felfogása szerint Anglia most újabb országot szolgáltatott ki a bolsevizmusnak. (MTI)

Szöfiából jelentik: (NTI) Az Irán ellen intézett angol-szovjet támadás, noha várták, Bulgáriában mély felháborodást keltett. Bolgár politikai körök-

ben élőkben tárgyalják a támadó lépés következményeit. Utalnak arra, hogy a támadásnak két célja van:

1. Az angolszovjet erők összekapcsolásának létrehozása.

2. Katonai nyomást gyakorolni Iránra. (MTI)

Rómából jelentik: (Stefani) Az Iránba történt brit bevonulást az angol erőszakosság példájának tekintik. Anglia ezzel a lépéssel tulesz a Szíriával és Irakkal szemben elkövetett erőszakosságain. Anglia ezzel a muzulmánokra rászabadította a Szovjetet. MTI

Változatlanul kitűnő honvédeink harci szelleme

A Magyar Főirati Iroda jelenti: Az Ukrajnában küzdő szövetséges erők, köztük a magyar gyorseregettek az utolsó dnyeperi hídő összeroppantásánál tevékenykednek. Az

ellenség a hídőállások megtörésével a folyón túli védelemre készül. A szovjet csapatok megzavarásában hathatósan működnek közre a magyar légikötőlékek. A honvéd csapatok

Eredményes német támadás angliai hadicélpontok ellen

Berlinből jelentik: (NTI) Német harcigépek vasárnap megtámadták Kelet-Anglia hadicélpontjait. A célpontokra bombák csapódtak le. Eredményes támadás irányult egész a Faroer szigetekig. Bombázás érte a dél- és közép-angliai repülőtereket, továbbá a nyugat-angliai és a skociai kikötőket. MTI

Berlinből jelentik: (NTI) Brit gépek a keddre virradó éjjel Északnyugat-Németország fölé repültek be. Az ellenség bombázása csak jelentéktelen tüzeket okozott. Katonai vagy hadigazdalkodási kár nem keletkezett. A német légvédelem öt brit gépet lelőtt. (MTI)

Róma. (Stefani.) Az olasz főhadi-

szállás 447. közleménye: A földi arcvonalakról kiütösebb jelenteni való nincs. Ellenséges repülőgépek aug. 24-én az éjszakai órákban gyújtóbom-

Megérkezett Vladivosztokba az első amerikai szállítmány

Tokióból jelentik: (NTI) Az Asahi Simbun jelentése szerint Vladivosztokba megérkezett az első amerikai repülőgépbenzin szállítmánnyal az egyik amerikai tartályhajó. (MTI)

Washingtonból jelentik: (Stefani) A lapok jelentik, hogy az észak-amerikai kikötőkben lefoglalt német és olasz

bákat dobtak le Tempio és Pausania (Sasari) helységekre. A támadásnak egy halott és négy sebesült áldozata van. Az anyagi kár jelentéktelen. A Földközi-tengeren egyik repülőgépünket ellenséges vadászalkulat támadta meg. Repülőgépünk, bár súlyos találat érte, visszatért támaszpontjára. Ez a repülőgépünk egy ellenséges gépet lelőtt. (MTI)

hajókat Anglia rendelkezésére bocsátják. (MTI)

A CHURCHILL-BESZÉD NÉMET ÉS OLASZ VISZHANGJA

Berlinből jelentik: (NTI) Jól értesült német helyről közlik: Rendkívül hálásak vagyunk Churchill urnak azért, amit mondott és levonjuk abból a tanulságot és a következtetést — jegyezték meg hétfőn gúnyosan a Wilhelmstrassen az angol miniszterelnök vasárnapi rádióbeszédével kapcsolatban. Churchill beszédét ezekben a körökben az eddigi megnyilatkozásai közül a leggyengébbnek mondják. Különösen feltűnőnek mondják azt az istenkáromlás számban menő kijelentését, hogy a jónak a rossz elleni győzelméért akarnak harcolni. Ha az angol miniszterelnök jelképesnek mondta a találkozót, ez a jelkép abban a burkolt felhívásban áll, hogy lépjen be Amerika a háborúba, mert Amerikára is sor kerül. Az Irán elleni támadás világánál különös jelentőséget nyer az a jelszó, hogy egyik a másik után. Ez jelenti az angol politikát, amely az egyik államot a másik után betaszította a háborúba, vagy megtámadta az egyiket a másik után.

Rómából jelentik: (MTI) A Stefani Iroda Churchill vasárnapi rádióbeszédéről megállapítja, hogy az angol miniszterelnök konkrét dolgokat nem tudott mondani és ezért általános megállapításokra szorítkozott abban a reményben, hogy majd csak akad valaki, aki hitelt ad szavainak. Churchill egy vonatkozásban becsületes volt. A szövetséges csapatok lefegyverzéséről beszélt, az angolul beszélő népeknek azonban feantartotta a fegyveres önvédelem jogát. (MTI)

A visszatért területeken erősen emelkedett a házasságok és a születések száma

Magyarország júniusi népmozgalmi statisztikáját most állították össze. Az adatok a legtöbb országrészben kedvező képet mutatnak. Több a bölcső, mint a koporsó. A Kisalföldön júniusban 1769-en, a Dunántúlon 3021-en, a Duna-Tisza közén Budapesten együtt 4021-en, a Tiszántúlon 6044-en, a Felvidéken 2534-en, a Kárpátalján 1300-an, míg Erdélyben 5383-an születtek. Összesen 24.072 születést anyakönyveztek tehát. Ezzel szemben ezeken a területeken 14.101-en haltak meg, a természetes szaporodás tehát 9971 lélek.

A születések arányszáma a legmagasabb Erdélyben. Ezer lélekre számítva 34,7 százalék. Kárpátalján 25,4 százalék, valamint a Tiszántúlon: 22,4 százalék.

A halálozásoknál júniusban a legkedvezőtlenebb volt a helyzet Er-

50%-os utazás

a balatoni sporthétre és a balatonfüredi borhétre!

1941 aug. 31-től szept. 8-ig.
Felvilágosítás és igazolványok
kaphatók

IBUSZ

MÁV. Hivatalos Menetjegyiroda-
ban Rákóczi-út 10-a. Tel. 11-17.

Népkutatás szövetségeseinknél

Német iskolák Oslóban

Az oslói birodalmi és népi német családok kérésének engedve, a megszállt norvég területek birodalmi biztosa németnyelvű iskola felállítását határozta el. Ezzel a több mint 400 éve fennálló kopenhágai német St. Petri iskola, a helsinki Hindenburg-iskola és a nemrég Stockholm-ban megnyitott német iskolák mellett most a negyedik északi főváros is német iskolát kapott. Az új iskola négy alaposztályból és folytatlagosan a felsőbb iskola első osztályából áll. Tervbe van azonban véve az iskolának teljes számú osztályokkal bíró intézetté való kiépítése, amely az érettségivel zárul. Az előadás nyelve az intézet jellegének megfelelően német. De a norvég nyelv, mint első idegen nyelv, méltó helyet kap a tantárgyak sorrendjében. Ezt a tantárgyat a norvég tanterv tanítják. A norvég nyelv mellett a latin és az angol nyelv szerepel kötelező tantárgyként. A német iskola ez év szeptemberben kezdi meg tanévét. (MNK)

1600 új iskola épült
Olaszországban

Olaszországban nagy gondot fordítanak a népkutatásra. A régi, idejét múlt iskolaépületek helyett mindenütt modern iskolaépületeket emelnek. Az 1941-42. iskolaévben Olaszországban 1600 új népiskolában kezdődik meg a tanítás. (M. T.)

A koronázó templom és annak ének és zenekara

— A nagyhirű együttes nagyváradi szereplése elé —

A budavári koronázó templom nemcsak kimagasló helyével uralkodik a magyar főváros felett, de szépségével és történelmi levegőjével is. Különösen este, kivilágítva rajzolódik bele az éji sötétségbe vonalainak arányossága és díszítőművészetének csipkeszerű finomsága. Mintegy össze-foglaló keret körülötte a Halászbánya, Schulek Ferenc örökség alkotása. Az egész egy kő virágcsokor, a vár festőibb helyén, melynek kiemelkedő legszebb virága az ósrégi Mátyás-templom.

Nemcsak legszebb, de legrégebbi temploma is hazánkban. Már a XI. században említik tétetik róla. A híres Mondsee Codex megemlíti, hogy nagy sztrások között ide temették szent Gellért püspököt, a kelenföldi lejtő, későbbben Gellért-hegy mártírját. Anonymus is ezt írja: Testét pedig akkoron elészter eltemették Bódog Asszony egyházában.

A talárdúlás után új templomot építenek Nagyboldogasszony tiszteletére. De ez is majdnem romokban hever, mikor kivonult a török Budavárból. A kegyelet sietve építi fel újra de ebben a sietségben nem nagy tekintettel voltak a templom régi stílusára. Később egybeépítették az egyik oldalon a jezsuita rendházzal, amely még ma is fennáll a régi pénzügyminisztérium épületében, a másik oldalon a szemináriummal, melyet azóta lebontottak és helye üresen áll.

I. Ferenc József király 1873-ban Gödöllőn kelt elhatározásával elrendelte a templom stíluszerű átépítését és restaurálását. A nagyszerű munkát Schulek Frigyes műépítész hajtotta végre. Azóta áll a Koronázó Templom a mai nemes formájában.

Az egyház tiszteletének mindig szerves része volt az egyházi zene. A magyar katolicizmusnak ez az ősi és monumentális székhelye se maradhatott ilyen intézmény nélkül. Egykori krónikásainkra vagyunk utalva a törökkelölti időkben. Így Thuróczy említi, hogy Mátyás király koronázásakor nemcsak a harangok zúgtak, de harsona, orgona és ének is dicsőült az Isten. Dombay Imre alkimestárnok számadáskönyveiben találjuk, hogy a Nagyboldogasszony templom énekesei, úrsái és a gyermekkar énekeltek a királyi palotában

egy alkalommal és ezért 2 forint díjazásban részesültek.

A török idők alatt a templom romjai alatt feküdt az ősi múlt is. Síralmas állapotokat festenek le krónikáiban az akkori idők történetírői 1687 szeptember 2-án felszabadul Budavára. 1688 Húsvétvasárnapján volt a helyreállított Boldogasszony templomban az első zenei mise. Ugyancsak ünnepi istentisztelet volt Budavára visszafoglalásának első évfordulóján.

Az első karnagy Johannes Gregorius Seiz, Győrből kerül Budára. A zenekar három tagból állott. Az énekkart a jezsuita rendház növendékei képezték. Seiz egy beadványában panaszkodik a városi tanácsnak, hogy nem tud megélni. Csakhamar rendezték a templom ének- és zenekarának anyagi helyzetét és növelték a zeneszek számát. Az ebből az időből fennmaradt zeneműjegyzék tanuskodik a fejletti zenei kultúráról. Csakhamar céhrendszerbe tömörülnek és külön szabályzatot kapnak.

Mária Terézia idejéhez fűződik az ének- és zenekar újabb fejlődése. Ő rendezte az ének- és zenekar státusát. Ebből az időből fennmaradt leltárak nagy zenekarra engednek következtetni.

I. Ferenc József uralkodásának idejéhez fűződik az együttes fölfelé ívelő iránya. Koronázása alkalmából itt kerül bemutatásra Liszt Ferenc ez alkalomra írt koronázási miséje. Egymásután következnek ezután a kiváló karnagyok Szautner Zsigmond a Budai Zenede későbbi igazgatója, Budavári-Vavrinecz Mór a kiváló zeneszerző és akadémiai tanár, Sztojano-vits Jenő, kinek nevéhez fűződik a mai modern énekoktatás reformja. És most Sugár Viktor, az európai hírvű egyházzene és dirigens. Az ő keze alatt került bemutatásra Kodály Zoltán: Te Deum, melyet a Budavár felszabadulásának évfordulójára komponált.

Szeptember 6-án ellátogat hozzánk a Koronázótemplom híres együttese és műsoron hozza a templom történelméhez tartozó két történelmi művet: Liszt Koronázási miséjét és Kodály Te Deumát. Történelmi levegőt és kultúrát hoznak Szent László városába.

(SSJ)

Száz bukovinai székely szabadulni akart a turtarebesi zsidó földbirtokos cabságából

Testvéreik közé vágnak azok a telepések, akik tíz évvel ezelőtt otthagyták Bukovinát

A Nemzetőr legutóbbi száma érdekes, de mindenekelőtt megrendítő cikkben számol be száz bukovinai székely szenvedéseiről. Ezek a székelyek mintegy tíz évvel ezelőtt indultak el Bukovinából és hitelt adva egy turtarebesi zsidó ígéreteinek, ezen a vidéken telepedtek le. Kálváriájukról a Nemzetőr a következőket írja: — Egy turtarebesi zsidó földbirtokosnak, Frenkel Zoltánnak cseléd-ségére volt szüksége, megtudakolta hát Spitz Gyula bukovinai barátjától, hogy nincsenek-e arra magyarok, akik hazavágnának át a kárpáti határokon, akik jók volnának mezőgazdasági munkára. Spitz a hazafélő készülődő székelyeknek elmesélte, hogy Ugocsában kitűnő eladó földekről tud. Majd egy szép napon megjelent maga az eladó, a Frenkel zsidó is a gyanútlan székelyek otthonában s zsidó bőbeszédűséggel elmagyarázta szegény, vágányozó székelyeknek, hogy neki kitűnő eladó földjei vannak s annyira megszállította őket, hogy a jó székelyek előlegeket is adtak azért, hogy biztosan jóminőségű földeket kapjanak. Ezek után boldogan nekivágtak a nagy költözködésnek. Eljöttek ide Ugocsába, kalákában felépítették házaikat s testvéri együttérzésben munkálták meg a sovány földeket.

Kezdődik a székelyek kálváriája

Tíz küzdelmes esztendő várt itt a szorgalmas székelyekre. Hiába dolgoztak, hiába verejtékeztek, a föld, melyet a zsidó, mint tehermentes területet adott el nekik, tele volt teherrel, nem is abban a düllőben mérték ki részeket, amelyben ígérték s alig néhány év után Frenkel zsidó elégedetlen dörzsölhette kezét, szegény székely véreink valóságos jobbágyivá váltak. Legutóbb már annyira fájult a zsidó szemtelensége, hogy egy pengő napszámért kötelezte őket munkára, mert ha nem mennek, akkor a harmadjába kapálásra kiadott kukoricát megnegyedeli.

A bukovinai székelyek húzták az ígát, dolgoztak semmiért a zsidónak s csak mély vallásosságuk tartotta bennük a lelket. A múlt év szeptemberében csillant meg először előttük a szabadulás reménye.

„Azt megírtam Gáspárnak, hogy te járjál belé és fog sikecsülni...”

Amikor többi testvéreik a Gondviselés különös kegye folytán hazajöhettek és letelepedhettek a Bácskában, a Frenkel hálójába került székelyek is lépéseket tettek, hogy hozzájuk csatlakozhassanak. Levelet írtak ismerőseiknek és rokonaiknak ilyen értelemben. A levélre a következő válasz érkezett:

„1941. VIII. 15. — Kelt és tisztelt soraim, entültem, Gáspártul, és az családomtul, Hozzátok szótok, szeretett kedves Testvéreim, Gáspár és

az összes családok ott fent Ugocsában, sok jó egészséget és örömet kívánunk a számikra, mind nekünk is van, hála az Istennek, mi nagyon jó vagyunk mert mindennünk van, ami csak szükséges, most tudatom, Gáspár testvér, hogy megkaptam a leveleket, amelyiket kültél és megérttem mindent, de azt es tudatom, Parátom, Gáspár, hogy mindazokban intézkedni nem tudunk, mert azt mondják, hogy még mit akartok, az nem a Tük barátok, köszönjétek meg, hogy Tük ítvattok, de azt megírom, Gáspár, hogy Te járjál belé, és azt hiszem, fog sikerülni. Istenségisből 8 községet csináltak, és Hadikból 10-et, tudatom, hogy folyik a nagy munka, a gépelés, az a sok jó bácskai buza.

Most megéccer igen szépen tisztel

Felállítják Szegeden a csanádi püspökség káptalanját

Szeptember elején nevezik ki a kanonokokat

Szegedről jelentik: Hivatalos közlemény jelentete be nemrégiben, hogy szentszéki elhatározás alapján felállítják a Szegeden székelő csanádi püspökség mellé is a káptalant, az egyházmegye kanonoki testületét. A szegedi káptalan felállítása az egyházmegyei kormányzás szempontjából különös jelentőségű lesz.

A világháború után, amikor a püspökségnek menekülni kellett ősi székhelyéről, Temesvárról s Szegeden állította fel új székhelyét, a káptalan birtokai és minden javai Temesváron maradtak és így anyagi okok miatt Szegeden nem lehetett a káptalant felállítani. Igaz ugyan, hogy a felállítandó szegedi káptalan alapjainak megteremtéséhez, a kanonokok javadalmozásának céljaira a püspökség ideköltözésekor a város hatósága 400 hold földet ajánlott fel, azonban a káptalan felállításának, számos egyéb előfeltétele hiányzott s így egészen mostanáig nem is kerülhetett arra sor. Glattfelder Gyula dr husz éven

telem az összes, tudatom Kenteket, hogy, amikor a levelet írtam, anyám itt volt nátlunk, sok jó egészséget és örömet kívánunk Mind nyájuk számikra. Ugy szeretném, ha Tük is ide juthatnátok, kívánunk boldogságot a számikra, és BOLDOG TALÁLKOZÁST, ezzel zárom levelem. Maradunk messze távol a BÁCSKÁBAN, AZ IGAZI HAZÁBAN és választ várunk Minden Testvért ölel, üdvözöl, tisztel és csókol

Gáspár és minden Testvér.

Es több levél is jött s az ujságok is megírták, hogyan jutottak annyi szenvedés után végre jó bácskai magyar földhöz hazatelepített testvéreik.

Es most megmozdultak ők is. Hatnyolc-tízgyermekes családapák, akik itt a zsidó birtokos legrosszabb földjein egy-három holdon gazdálkodnak s nincs az a munka, amit el nem vállalnának, hogy gyermekeiket táplálni tudják, most kérő szóval fordultak a kormányhoz, részéste őket is abban az áldásban, mint többi bukovinai székely testvérüket. hiszen csak annyi a bűnük, hogy már tíz évvel ezelőtt megmozdult bennük a halálos sóvárgás a szent magyar föld után — fejezi be cikkkel a Nemzetőr.

át fáradozott, hogy megteremtse a káptalan felállításának alapjait s fáradozásait most siker koronázta. A káptalan felállításának előkészületei befejezéshez közelednek a szegedi püspöki aulában.

Szeptember elején sor kerül a csanádi püspökség kanonokainak ki nevezésére

s ugyanakkor megkezdí működését a szegedi káptalan. A szegedi kanonoki testület egyelőre hattuag lesz s abban Sopsich János püspöki irodaigazgató, Becker Vendel és Barmos György apát, Csepreghy Imre makói preláthus-plébanos, Henny Ferenc főesperes és Halász Pál székesegyházi esperes-plébanos foglal majd helyet. A káptalan felállítása a templomi szertartásokkal kapcsolatban a székesegyházban bizonyos átalakításokat tesz szükségessé s ezeknek az elkészítése már meg is kezdődött, hogy szeptemberre készen álljanak, mire megkezdí működését a káptalan.

Szatmár város a gheztó és a Gyehenna 60 házának lebontását javasolja

A Magyar Tudósító jelenti: Nagyonfontosságú javaslatot terjesztett Szatmár város vezetősége elé a tanács közigazgatási ügyosztálya. A jelentésben javasolják a Gyehenna és a gheztó területén lévő 60 háznak sürgős lebontását. Ezek a házak tűzrendészeti, egészségügyi és közbiztonsági okokból nem maradhatnak tovább a város területén. A Gyehenna és a szatmári gheztóban történik a legtöbb ragályos megbetegedés. A lakásokban összeszűfoltan nyolc-tizen laknak egy szo-

bában. Nemcsak járványtanyák az ilyen lakások, de fertőtlenítésük is sok akadályba ütközik. Közbiztonsági szempontból az a kifogás a szóbanlévő városrész ellen, hogy a házak össze vannak építve és a egyik utcából a másikba csak az udvarokon keresztül lehet eljutni. A Gyehenna és a gheztó a város központjában fekszik, nyomortanyák képét mutatja és ez is az egyik indítóoka annak, hogy a házak sürgős lebontását végrehajtsák.

INNEN-ONNAN

Anglia

Az az elgedetlenség, melyet Churchill fiának, Randolph Churchillnek a háborús kormány közelkeleti képviselőjévé való kinevezésével kiváltott, még mindig nem ült el és mint Stockholmból jelentik, egyes londoni lapok metsző gunnyal felvetik a kérdést, hogy vajjon legközelebb nem kap-e a Churchill-családnak egy másik ismert tagja is helyet az angol kormányban. A lapok rosszindulatu megjegyzése a miniszterelnök legidősebb leányának, Churchill Sárának botrányára céloz, aki atyja határozott tilalma ellenére néhány évvel ezelőtt a revüszínésznői pályára lépett. (M. N.)

A „Berkeley and Sharpness Gazette” című angol vidéki lapban egy nyelvin-tézet a következő hirdetést tette köz-zé: „Tanuljon franciául, németül és olaszul, hogy a háború után legyőzött ellenségeink kordában tartásában résztvehessen! Tökéletes kiejtés”. A hirdetés, mely különös módon Franciaországot is az angol uralom alá vetendő ellenségek közé számítja, érdekes bepillantást enged az angol nép politikai gondolkodásába.

Spanyolország

„Miért imádkozik az anglikán egyház a szovjetért?” — veti fel a kérdést a spanyol katolikus ifjusági mozgalom hetilapja, a „Signo”. A nagy feltűnést keltett cikk, amelyet több napilap is átvett, a következőket írja: „Az anglikán egyház magatartásán, ha ennek a szektának tulnyomólag politikai beállítottságára gondolunk, nincs mit csodálkozni.

Az anglikán egyház Angliában ma az uralkodó osztályok eszköze. Vele a konzervatív párt szoros kapcsolatot tart fenn és az anglikán egyházi méltóságok között számos ismert angol arisztokrata foglal helyet. Az anglikán egyház elsősorban angol. Amikor a Szovjetunió Anglia politikai ellenfeleként Finnországot megtámadta, a canterbury-i érsek a Szent Pál-székesegyházban istentiszteletet rendelt el a keresztény civilizációt védelmező finnek győzelméért. Most, amikor Anglia a bolsevizmussal szövetekezett, az anglikán egyház a szovjet fegyvereket áldja meg. Amikor tehát a keresztény civilizáció védelmezőjének mondja magát, az anglikán egyház hazudik és be akarja csapni a világot”.

Finnország

„Uj Európa felé” című vezércikkében az „Ajan Suunta” finn hazafias mozgalom lapja a következőket írja: Európa népeire az a nagy feladat vár, hogy az új szociális szempontok figyelembevételével új virágkor alapjait vessék meg. A Kontinens népeinek sorsközösségét csak a közös feladat tudatában lehet megvalósítani. Az utolsó két évtized eseményei megmutatták, hogy a gyűlölet nem építő erő. Az új Európa nem a népek kényszerközösségén fog felépülni, hanem olyan népek közösségén, amelyek ismerik feladataikat és sorsközösségükről meggyőződve önkéntesen közreműködnek azon, hogy Európa ismét az új fejlődés utmutatója lehessen, amint az emberiség történetében eddig is ezt a szerepet töltötte be.

Belvárosi mozgóban

Csákó és kalap

Az ideai magyar filmgyártás, legjobban sikerült katona vígjátéka

Simor E., Kiss, Vaszary, Bilicsy, Csontos, Latabár.

Telf. 13-51. Korona Filmszínház Kossuth u. 1

Egy pesti éjszaka

Danielle Darrieux magyar tárgyú filmje. Pótkép „HALLALI”. Híradó.

Előadások: 5, 7 és 9 órakor kezdődnek.

Apolló filmszínházban

Szerdán utójára

ÖSSZTÁNC

Lana Turner énekes, zenés vigjátéka.

Csütörtöki: Jávör, Szelezky:

Pusztai szél és Stan és Pan**Meghalt vitéz Gubódy Sándor rendőrfőfelügyelő**

Nagyvárad. Saját tud. Rövid idő után újabb gyász érte a nagyváradi rendőrséget. Csak nemrégiben temették el Sipos Tibor rendőrfőtanácsost és most vitéz Gubódy Sándor rendőrfőfelügyelő halálát gyászolják a rendőrség kitűnő tagjai.

Az elhunyt rendőrtiszt a nagyváradi rendőrszemélyzeti osztály parancsnoka volt és 51 éves korában érte a halál. Nagyváradra a múlt év szeptember 28-án érkezett Kecskemérről és azóta töltötte be felelősségteljes állását, nagy lelkiismeretességgel és ügyhuzossággal. Tagja volt a Vitézi Rendnek. A rendőrség kötelékébe, mint aktív százados lépett át. Tavasz óta súlyos betegség támadta meg, amellyel szervezete nem tudott megbirkózni.

Halálát neje és 15 éves fia gyászolják. Az elhunyt tetemét szerdán délután 4 óraor szentelik be a Rulikovszky-temető halottas házában és onnan Budafokra szállítják, ahol a családi sírboltban fogják örök nyugalomra helyezni.

FELHIVÁS

Felhívjuk az érdekelteket, hogy az állami szakirányú Iparos Tanonc Iskolában a beiratások a következő sorrend szerint történnek:

Szeptember 1-én reggel 8 órakor a 4. oszt. tanuló,

Szeptember 2-án reggel 8 órakor a 3. oszt. tanuló,

Szeptember 3-án reggel 8 órakor a 2. oszt. tanuló,

Szeptember 4-én reggel 8 órakor az 1. oszt. tanuló,

Szeptember 5-én pedig a 10-nél több tanuló foglalkoztató vállalatok tanulóit.

A fiú tanuló beiratása Sztaroveszky u. 40. sz. a., a leány tanulóké Csengeri u. 4. sz. a. történiék.

A beiratkozás elmulasztása ipari kihágás és törvényes következményeket von maga után.

Ipartestület Vezetősége.

„Ujra divatba jön a bajusz” cím alatt a „Daily Mail” a következőket írja: „A bajusz térhódítása a legnagyobb valószínűség szerint annak köszönhető, hogy hadseregünk tagjai azon a nézetet vannak, hogy bajusszal katonásabb külsőt nyújtanak... Ám, mindenesetre az is lehetséges, hogy a borotvapengéhiány és a borotvaszappanadagok csökkentése felelős a bajusz visszatérésért.” (MN.)

Mielőtt szőrmét, bundát vásárol,

keresse fel

Halász Imre szücs üzletét

Nagyvárad, Kazinczy Ferenc utca 4. Telefon: 18-90.

Külföldi szőrmékben, kész bundákban nagy választék.

Javításokat, alakításokat pontosan szolid árak mellett vállalok.

GAZDASÁGI ÉLET**Nagyszerűen fejlődik a magyar rizstermelés**

Hajdunánásról jelentik: (MTI) Az öntözési törvény alapján elrendelt munkálatok évről-évre fokozott ütemben haladnak előre. Hétfőn ezeket a munkálatokat bemutatták a Kormányzó Ur Öfömlétségének, a kormány és a törvényhozás tagjainak és az érdekvéviselőket megbízottainak. Megtekintették az egyre jobban fejlődő rizstelepeket, köztük a kormányzó Ur rizstelepet is.

A magyar Alföldön az öntözés bevezetése tervszerűen folyik, évről-évre sokezer holdat kapcsolnak be a tervszerű vizgazdálkodás rendszerébe és a Tisza jobbpartján, az egykor kopár legelők helyén, ma már beláthatatlan rizstáblákat ringat a szél. A termelési eredményeken felül fontos közlekedési problémákat is megoldanak az öntözéssel kapcsolatban. Megépítik a főcsatornákat, amelyek fontos víziutvonalak és olcsón szállítják a gazdák terményeit a fogyasztó piacokra. Az építkezések során

hajózhatóvá tették a Berettyó és a Hortobágy nagy szakaszait, s ez-

által bekapcsolták a víziutvonalakba Békést, Körösladányt, Turkóvát és számos más községet.

Ugyanakkor ikkötőket, rakodókat is építenek.

A földművelésügyi miniszterium az öntözésügyi hivatallal karöltve gondoskodik arról is, hogy a vízzel ellátott területeken megfelelő korszerű gazdálkodást vezessenek be, ezért a Hortobágyon kísérleti gazdaságot rendeztek be. Botanikusok kutatják ebben a gazdaságban a legtöbb hasznos hozó termelési módszereket, hogy a kísérleti gazdaság tapasztalatait azután szakoktatás útján adják tovább a magyar gazdáknak.

Az Alföldön épülő öntözőművek korszerűsítő jelentőségét legjobban az mutatja, hogy Magyarország Kormányzója állandó érdeklődésével kíséri a munkálatokat és évről-évre megtekintti az építkezést.

A szorosan vett öntözésen kívül hatalmas energiatelepeket is létesít a kormány, hogy az Alföldet olcsó villamosárammal lássa el.

Hogyan rendelkezik a rendkívüli illetékpótlék fizetéséről szóló kormányrendelet

— A Háztulajdonosok Szövetségének adóügyi tájékoztatója —

II.

A rendkívüli illetékpótléknak és egyes illetékeknek újabb megállapítása című, 5.730/1941. M. E. számú majdnem minden fajára kiterjeszkednek és azoknak mennyiségét újlag szabályozzák.

A városi polgárság tájékoztatására a következő legfontosabb módosításokról emlékezzünk meg:

1. az összes vagyonátruházási illetékek (tehát öröklés, ajándékozás, adásvétel, csere) után, továbbá az illetékegyenérték, a százalékos okirati és százalékos törvénykezési illetékek után 50 százalékos rendkívüli pótlékot kell fizetni.

Az 50 pengőnél nem magasabb illetékek, vagy bírói egyezségi illetékek mentesek az 50 százalékos rendkívüli illeték alól.

Rendkívüli pótlékot kell fizetni a rendelet által megállapított és alább ismertetett új illetékek után is, így a valamely jogról visszteher melletti le-

mondást tárgyzó jogügyletnek 3 százalékos illetéke, továbbá az ingóknak éleljáradékért, vagy tartásért átengedésre megállapított ugyancsak 3 százalékos illeték után.

A biztosítéki jelzalog bekebelezését, valamint a bekebelezett biztosítéki zálogjog törlesztését engedélyező okirati illeték kivételi kulesát a jelen rendelet 0.1 százalékosban állapítja meg és az 50 százalékos rendkívüli pótlék kivételét.

A korlátolt felelősségű társasági szerződés illetékének kulesát a rendelet 1.5 százalékosban állapítja meg és az 50 százalékos rendkívüli pótlék ezen kules után is kivetendő.

Az élok közötti vagyonátruházási szerződések után (adásvétel, csere) után eddig az illeték kivételi kulesa 5 százalékos volt, amely az eddigi 20 százalékos pótlékkal együtt 6 százalékosra emelkedett.

Az új rendelet következtében az ily vagyonátruházási illeték 8.5 százalékosra fog kitenni.

Az örökösödési és ajándékozási jogügyletek kivételi kulesai részben a jogügyletet kötő felek egymáshoz való rokonsági fokának a közelsége és részint az átruházott, vagy áthárult vagyontárgy értékéhez képest fokozatosan vannak megállapítva és ekként számszerűen nem mutathatjuk ki ezek emelkedési arányát.

Az ezekkel kapcsolatos ügyvezető ingyenes vagyonátruházási illetékről az új rendelet nem tesz említést és

ekként erre az 50 százalékos rendkívüli pótlék fizetési kötelezettsége nem terjed ki.

2. Különleges rendelkezések szabályozzák az új rendeletben az üzleti könyvek és könyvelési szabadvékre és a közjegyzők könyveire felragasztandó bélyegeket.

3. A részvénytársaságok részvényei, a szövetkezetek törzsbetétei, vagy az üzletrész oszálékáról szóló szelvények és a korlátolt felelősségű társaságok tagjai részére fizetett oszálékok 5 százalékos illeték alá esnek.

4. A törvénykezési illetékek között megállapított általános összegek jelenlegyen emelkedtek.

5. Szabályozza a rendelet a jelzalog ranghelyének előzetes biztosítása esetében fizetendő illetéket és ennek kulesát 1 százalékosban állapítja meg.

6. Az adókezelési ügyekben a végző fórumot a közigazgatási bíróság képezi. Az ezen fórumhoz intézett panaszokat most már 1000 pengő értékig 2 pengős, 1000 pengőn felül minden megkezdett 500 pengő után 1 pengős bélyeggel kell ellátni.

7. Újabb rendelkezések szabályozzák a játékkártyák után levendő illetékeket.

A szóbanforgó rendelet kihirdetése napján, tehát 1941 augusztus 15-én lépett életbe.

A már folyamatban levő ügyekben, például adásvétel, örökösödési vagy ajándékozási ügyekben a rendkívüli pótlék fizetési kötelezettsége abban az esetben állott be, ha az államkincstárnak az illetékhez való joga 1941 augusztus 15-én, vagy ezt követően keletkezett.

Ha tehát a hagyaték 1941 augusztus 15-ike előtt nyílt meg, vagy az adásvételi, illetve az ajándékozási szerződést 1941 augusztus 15-ike előtt kötötték és a szabályszerű bejelentésüket az erre engedélyezett idő alatt eszközölték, úgy ezen jogügyletek után a rendkívüli pótlékot megfizetni nem kell.

A most módosított illetékek kulesai és mennyisége tárgyán további részletes tájékoztatást nyújt a „Háztulajdonosok adó- és illetékügyi kis-katéja” című kézikönyv.

Beiratások a gépipari középiskolába

A M. Kir. Állami Gépipari Középiskola igazgatósága értesíti a felvételi vizsgát tett és a felsőbb osztályokba fellépő növendékeit, hogy a beiratások szeptember hó 4-től 5-ig tartanak. Az első osztály párhuzamosítása engedélyezve van. Jelentkezéskor bemutatandó a legutóbbi iskolai bizonyítvány, születési anyakönyvi kivonat és az újraltatási bizonyítvány. A javító vizsgák szeptember hó 2 és 3-án vannak.

JAPÁNBAN MEGSZIGORITOT-TÁK AZ AMERIKAI FILMBEVI-TÉLT. Tokióból jelent a Német TI: A rendőrfőnök utasítása értelmében a jövőben csak akkor mutathatnak be amerikai filmeket, ha a belügyminiszter előzőleg esetenként engedélyt ad arra. (MTI.)

H I R E K

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD.

SZILÁGYI DEZSÓ-UTCA 5 SZAM.

ELŐFIZETESI ARAK: Egész évre 30.
félvre 15, egy óra 2.50 pengő
Egyes szám ára 10 fillér
Vasárnapi szám 16 fillér.

Telefon: 12-27.

Postatakarékpénztári csekk számlánk
száma: 72.301.
Kéziratokat nem őrzünk meg és nem
adunk vissza

MIKOR KELL SÖTÉTITENI?

(MTI) Az elsötétítés végrehajtását
augusztus 20-án 19 óra 40 perckor kell
végrehajtani és hajnali öt óráig tart.

MAGYAR LEVENTÉK BERLIN-
BEN. Berlinből jelenti a Német TI.:
A Hitler-iffjúság vezetőinek meghívá-
sára hétfőn délután 63 magyar leventé
érkezett a birodalmi fővárosba.
Előzőleg néhány napot Thüringiában
töltöttek. A Berlinbe érkezett magyar
leventék fogadására német részről
több főcsoportvezető jelent meg, míg
magyar részről Sztójay Döme berlini
magyar követ és Homok Sándor ve-
zerkari ezredes katonai attasé. A
magyar leventék három napot tölte-
nek Berlinben, ahonnan Boroszlóba
utaznak.

Jelentkezni tartoznak a gépjármű-
tulajdonosok. A nagyváradai rendőrség a
következő felhívást intézi az érdekel-
tekhez: A részletes intézkedések meg-
tételé előtt értesitem a nagyváradai
gépjárműkerületbe tartozó gépjármű
tulajdonosokat, hogy ez év szeptember
22-től október 4-ig bezárólag gépjár-
műszemle lesz, amelyen a gépkocsik
függetlenül attól, hogy „E” megkülön-
bözöttségű jelzéssel ellátva, vagy
nem, megjelenni tartoznak.

KIHUZZTÁK A 300 EZER PEN-
GÓS FÖNYEREMÉNYT. Budapest,
az Esti Ujság jelenti: Az osztályosor-
játék mai húzásán 300.000 pengőt
nyert 20662. tízezer pengőt 35151.
négyezer pengőt 16037. háromezer
pengőt 22309. 31777. ezer pengőt
24872. 39181. 41862. 63830. 12708.
16185. 29477. 62516 számú sorsjegy
nyert. (Felelősség nélkül.)

BEIRATKOZÁSOK AZ ÁLLAMI
GÉPIPARI KÖZÉPISKOLÁBA. A
M. Kir. Állami Gépipari Középis-
kola igazgatósága értesíti a felvételi
vizsgát tett és a felsőbb osztályokba
fellépő növendékeit, hogy a beiratko-
sok szeptember hó 4-6-ig tartanak.
Az első osztály párhuzamosítása en-
gedélyezve van. Jelentkezéskor be-
mutatandó a legutóbbi iskolai bizo-
nyítvány, születési anyakönyvi kivo-
nat és az újravizsga bizonyítvány. A
javítóvizsgák szeptember hó 2-án és
3-án vannak.

Szeptember 9-én
kezdődik

MAJOR ÁKOS
szakiskolai igazgató
gyorsírási és gépirási

szaktanfolyamánuk 1941-
42. iskolai éve Szilágyi Dezső
utca 12 l. Államvizsga, köz-
érvényes állami bi-onyít-
vány. Beiratás egész nap.
Kereskedelmi levelezés, helyes-
írás.

Emlékezzünk 1940 augusztus 30-ra

A nagyváradai áll. Szent László
gimnázium tanári testülete e hó
23-án, szombaton tartott alakuló ér-
tekezletén megemlékezett arról is,
hogy egy hét múlva lesz a tavalyi
augusztus 30-nak évfordulója: annak
a napnak, amelynek délutánján rö-
pítette világgá a magyar rádió a
várva-várt és felejthetetlen öröm-
teljes hírt, hogy Kelet-Magyarország
és Észak-Erdély visszatér az anyaor-
szághoz és ezzel megnyitotta azt a
mámoros lelkesedéssel telt hetet,
melynek betetőzője itt Nagyváradon
szeptember 6-ika lett. Elhatározta
ezután az értekezlet, hogy a követ-
kező szombaton, augusztus 30-án,
délután az egész tanári kar az isko-
lának Nagyváradon tartózkodó ta-
nulóival együtt, kiki saját felekezete
templomába testületileg elmegy,
hogy hálat adjon a Mindehatonak
mindazokért, amit nekik és az egész
magyarságnak e döntés jelent, hozott

és hozni fo-

Örömmel közöljük e hírt, mert
tudjuk, hogy egy-egy ilyen megemlé-
kezésben rejlő erkölcsi erőnek mek-
kora nevelő hatása van az ifjúságra.
Tudjuk azt is, mennyire fokozza e
hatást, ha a szülők, a társadalom, a
hasonló vagy másfajta intézmények,
sőt maguk a hatóságok is megmutat-
ják ilyenkor együttérzésüket, mert
a nevelés nemcsak az iskola, hanem
az említett tényezőknek is feladata
és kötelessége. Bízunk benne, hogy
ezek a tényezők mind megértik és
átértik a Szent László gimnázium
gondolatát és érzését, csatlakoznak
az elhatározáshoz és tömegesen ke-
resik fel ez alkalommal a templom-
kat.

A hálaadó istentiszteletek szomb-
aton d. u. 6 órakor lesznek a római
katolikus püspöki székesegyházban
és a körösparti református templom-
ban.

Ünnepélyes búcsúztatás után az esti órákban indul a Németországba utazó munkások különvonata

Nagyvárad. Saját tud. Ma reggel
mintegy 2000 főnyi csoport lepte el
a nagyállomás raktárépületeinek ud-
varát. A 800 Németországba utazó
munkás csapatát kísérték ki család-
tagjaik, hogy búcsút mondjanak a
messzire induló kenyérkeresőknek.
A hatalmas térségen példás rendben
osztották csoportokba a munkásokat,
akik az üres raktárépületekben osz-
tályonként sorakoztak fel, hogy út-
leveleiket, munkakönyvüket átve-
gyék és a bankutalási adataikat fel-
vételessék.

A pontosan kidolgozott tervek sze-
rint minden vasúti kocsiba 50 em-

ber helyezkedik el. A munkások elő-
re tudják, melyik kocsihoz tartoznak,
mert kocsiszámot kapnak és minden
vasúti kocsinak két, a munkások kö-
zül kijelölt felügyelője van, akik fe-
lelősek az oda elhelyezett embere-
kért.

A különvonat indulása esti 9-10
óra között fog megtörténni. Előzőleg
fél nyolc órakor a polgári hatóság és
az egyházak képviselői búcsubeszédet
mondanak. A munkások nagy munká-
kedvvel, bizálodva indulnak a
hosszú útra. Az elutazás körülmé-
nyeiről lapunk részletes beszámoló
fog közölni.

Olasz bombák ezrei hullottak az éjszaka Máltára

Hadművelti övezet (Stefani) Hétfő-
ről keddre virradó éjjel több olasz
bombavető repülőgép a bombák ezreit
dobta le Málta kikötőjére. Az ered-
ményt találatok jelezték. A fényszórók
és az éjjeli vadászgépek hiába igye-
keztek megakadályozni az olasz repü-
lőgépek munkáját. Valamennyi olasz
gép visszatért. (MTI)

Berlinből jelentik: (NTI) Német har-
ci és zuhanóbombázó repülőgépek aug
24-én egymást követő hullámokban
mindenféle bombával támadták a ke-
leti arcvonal északi részén a szovjet
vasutvonalakat. Reval környékén úteg
és tábori állásokat semmisítettek meg.
Bombatalálattal egy háromezer tonnás
szovjet kereskedelmi hajót súlyosan
megrongáltak a Finn-öbölben. A keleti
arcvonal középső szakaszán német gé-
pek hétfőn több helyen megszakítottak
fontos vasutvonalakat és vonatokat
semmisítettek meg. Német repülőgépek
egy olajraktárt lángba borítottak. Igen
sok tehergépkocsi és löveg semmisült
meg. A német légiőrharc cselekmé-
nyeit a keleti arcvonal déli szakaszán
augusztus 25-én is változatlan erővel
folytatta. A Dnyeper folyón egy szov-

jet monitort telitalálatlalt elsüllyesztet-
tek. (MTI)

**Kvaternik tábornagyot az uszta-
sa vezetőjévé nevezték ki.**

Zágrábból jelentik: Esti Ujság írja:
A horvát államfő Kvaternik tábor-
nagyot az usztasa vezetőjévé nevezte
ki. Kvaternik tábornagy fia azt a fel-
adatot kapta, hogy mindent akadályoz-
zon meg, ami veszélyeztetni a hor-
vát állam függetlenségét és szabadsá-
gát.

GAZDASÁGI TÁRGYALÁSOKAT
KEZD SZLOVÁKIA MAGYAROR-
SZÁGGAL, OLASZORSZÁGGAL ÉS
HORVÁTORSZÁGGAL. Pozsonyból
jelenti a Bud. Tud.: A lapok jelen-
tése szerint Szlovákia az ősszel gaz-
dasági tárgyalásokat kezd Olaszor-
szággal, Horvátországgal és Magyar-
országgal. A tárgyalásokra Rómában,
Zágrábban és Budapesten kerül sor.
Magyarországgal mennyiségi tárgya-
lásokra kerül sor, hogy a közös árú-
cserét olyan alapokra helyezték,
amelyek a jelenlegi adottságoknak
a legjobban megfelelnek.

60 Pengőért

„Egy vidám hét a Balatonon“

7 nap teljes eltátás és lakás, Gyors-
vonat III. oszt. vagy személyvonat
II. oszt. vasúti jeggyel P 60—.

A balatoni sporthétre és balaton-
füredi borhétre a legelőnyösebb
utazás!

Jegyfuzetek kaphatók:

IBUSZ

MAV Hiv. Menetjegyirodában
Rákóczi-ut 10/a. Tel. 11-17.

Katonai lóvásár lesz szerdán Nagy-
váradon. Nagyvárad város polgármes-
tere a 34928-1941. szám alatt a követ-
kező hirdetményt adta ki: Nagyvárad
thj. város polgármestere tudomására
hozza a gazdaközönségnek, hogy a m.
kir. 5. sz. ideiglenes honvéd lóvásárló
bizottság folyó évi augusztus hó 27-én
déli 12 órai kezdettel Nagyváradon
(lóvásártéren) lóvásárt tart. Akinek
katonai szolgálatra tekintetbe jöhető
eladó lóva van, azt a bizottságnak
mulassa be. A bizottság vásárol 4-8
éves hátszlovakat átlagosan 700-800
pengő árért. Nagyvárad, 1941. évi aug.
hó 23-án. Polgármester nevében: Dr
Varga László sk., tanácsnok.

A Budapesti Őszi Lakberendezési és
Háztartási Vásárra kedvezményes uta-
zási igazolvány az Ipartestület hivata-
lában kapható.

A BUDAPESTI TÖRÖK KÖVET-
SÉG EGYIK TAGJA ÁTUTAZOTT
NAGYVÁRADON. Nagyvárad. Saját
tud. A budapesti török követség ha-
talmos, szép gépkocsija keltett fel-
tűnést tegnap a déli órákban Nagy-
várad utcáin. A budapesti rendszá-
mot viselő követségi autón egy férfi-
utas utazott, aki azonban nem volt
hajlandó nyilatkozni sem arról, hogy
honnan jön, sem arról, hogy hová
utazik és teljesen elzárkózott az uj-
ságrói érdeklődés elől. A gépkocsi
nagy mennyiségű benzint vett fel
Nagyváradon és azután ismeretlen
irányban elhagyta a várost.

Szeptember negyedikén nyílnak meg
az elemi iskolák. A nagyváradai összes
római katolikus elemi fiú- és leány
népiskolákban a pótbérlirások augusztus
29-től bezárólag szeptember 3-ig
tartatnak meg. Szeptember 4-én az is-
kolai év ünnepélyes megnyitása.

Halálozás. Özv. Rozs Lajosné ten-
kei kántortanító özvegye f. hó 25-én
reggel fél 8 órakor meghalt. Temetése
folyó hó 27-én délután 4 órakor a
Haller-kápolnából lesz

TEMETESEK: Vitéz Gubódy Sán-
dor m. kir. rendőrfőfelügyelő a nagy-
váradai kapitányság őrszemélyzeti
osztályának parancsnoka, tart. sző-
zados, számos katonai kitüntetés
tulajdonosa, 51 éves korában elhunyt.
Beszentelése szerdán 4 órakor lesz a
Steinberger kápolnában, utána Buda-
fokra szállítják. — Özv. Rozs Lajos-
né Zsibovszky Anna 82 éves korában
elhunyt. Temetése szerdán 5 órakor
lesz a Haller kápolnából. — Erdélyi
„Concordia“.

Fotokópiáját

percek alatt
REVUE FOTO
készíti

Rákóczi-ut 3. Hevman udvar

Szélhámos garázdálkodik a városban

Nagyvárad. Saját tud. Tegnap egy feltűnően viselkedő alacsony fiatalember kereste fel kétszer is szerkesztőségünket, ahol *Aradvári László* néven mutatkozott be és azt állította, hogy „újságíró”, aki erdélyi körúton jár, „riportokat ír” és jutányos áron bocsátja azokat szerkesztőségünk rendelkezésére. A fiatalember természetesen elutasításra talált, mert viselkedése és írásai gyanúra adtak okot.

Ma távbeszélőn érdeklődtek szerkesztőségünkötől a gyanús fiatalember felől. Az történt ugyanis, hogy „Aradvári László” több üzletet felkeresett és lapunk nevében hirdetések, előlegeket vett fel „reklám-cikkért”. A becsapott üzletet figyelmeztettük hogy a szélhámost azonnal adja a rendőrség kezére, amint jelentkezik.

Figyelmeztetünk mindenkit, hogy lapunk nevében csak magát kellőképpen igazolni tudó egyén vehet fel hirdetést, vagy pénzt. Ha a nevezett szélhámos jelentkezik, kérjük átadni a rendőrségnek.

Többórás légiriadót okozott egy gólya

Vichyből jelentik: *Esti Ujság: A Paris Soir írja: Bone algeriai városban a napokban többórás légiriadó volt. A légiszírénák nagy riadalmat keltettek és mindenki az óvóhelyekre menekült. A szírénák csak egyre szóltak. Keresni kezdték, hogy mi okozza a vaklarmát. A legnagyobb meglepetésre egy gólyát találtak, amely beakadt a villamos vezetékbe és így zárlatot idézett elő. A szírénák mindaddig szóltak, amíg a gólyát ki nem szabadították szerencsétlen helyzetéből.*

Mi újság a piacon?

Nagyvárad. Saját tud. A hétfői hetipiacon mostanában szokatlanul nagy felhozatal volt zöldségáruban. Valószínűleg a kedvező időjárás következménye volt, hogy az árak ezekben a cikkekben fokozatos csökkenést mutatnak. Különösen zöld paprika volt hatalmas mennyiség a hegyes 1—2 filléres, míg a másfajta 2—4 filléres darabárakban, a válogatottak kilója 40 fillér volt. Hasonlóan olcsóbb lett a paradicsom. 18—20 filléres kilónkénti árban igen szép érett paradicsomot árultak. Tök 10—20 fillér darabonként, káposzta 8—10, nyári rózsaburgonya 14—18, hagyma 30 fillér kilónként. Uborka 4, csöves tengeri 6—8 fillér volt darabonként, zöld bab 16 fillér kg.

A gyümölcs árak még mindig magasak. Szőlő 1.80—2 pengő, görög dinnye 36, alma, körte 1—2, barack 1.60—2.80, szilva 80—1.20 kilónként.

Tojás párja 28 fillér

A tejpiacon gyenge volt. Tej 36, vaj 5.90 (nincs), juhtúró 2.80, tehéntúró 1.20, tejfél 1.40, sajt 2.80. A halpiacon szintén gyenge volt.

A hárompicacon nagy felhozatal mellett nagy kereslet volt és talán ennek tulajdonítható, hogy az árak lényegesen nem változtak.

SPORT

A budapesti Törekvés lesz a munkáscsapat vasárnapi ellenfele

Nagyvárad. Saját tud. Bár a legvérrészebb Törekvés-szurkoló sem remélt valami nagy eredményt a Törekvés első idegenben lejátszásra került mérkőzése előtt, a négy gólos vereség mégis egy kicsit fáj a munkáscsapat szurkolóinak. Hétfőn este beszélgettünk Farkas intézővel a mérkőzésről, aki a következőket mondotta:

— Kifogásaink vannak, de a Marosvásárhelyi SE megérdemelte a győzelmet. Nálunk nem játszhatott Nagy Sándor, akinek egy hónapos eltöltése most járt le, nem játszhatott továbbá

Papp Sándor sem, akinek viszont nem érkezett meg a villámigazolása. Aztán hozzájárult a körülményes utazás is a vereséghez.

Vasárnap már mindkét játékosra számítanak a budapesti Törekvés ellen. A mérkőzést az erzsébetligeti pályán rendezik meg, fél 5 órai kezdettel, hogy a vendégek még az esti vonattal visszautazhassanak. A héten igen komoly edzéssel készül a Törekvés, mert a hazai pályán jó játékkal akarja feledtetni iközönségével a marosvásárhelyi kudarcot.

Négy NAC csapat szerepel vasárnap

Nagyvárad. Saját tud. A nagyváradi zöld-fehérek otthona most minden este benépesedik. A vezetőség igen nagy számban jön össze, hogy tárgyalja az egyesület jövőjét és a napi kérdéseket a szervezéssel kapcsolatban.

A vezetőség nagyon jól tudja, hogy a közönség fokozott szeretetét elsősorban a pályán kell kiharcolni. Ennek érdekében mindent el is követ a vezetőség s a nézők száma azt mutatja, hogy egyre jobban nő a csapat szurkolóinak száma, viszont a NAC ezt a fokozott támogatást meg is érdemli.

Vasárnap négy helyen szerepel a NAC. A nagycsapat Szolnokon, a B csapat Kenderesen, a NAC II Sarkadon, az ifi pedig még bizonytalan, hogy hol játszik bajnoki mérkőzést. A mérkőzések, valamint az összeolvadással kapcsolatos átszervezési ügyek természetesen rengeteg munkát igényelnek.

A megbeszéléseken szó került a NAC „B Közép” megszervezéséről.

Erre feltétlen szükség lenne, mert ál-

lítjuk, hogy másképpen menne a játék, ha a közönség nemcsak bírálná, hanem biztatná is a csapatot, mikor ennek szüksége mutatkozik

Debreceni versenyre készülnek a nagyváradi atléták.

Vasárnap, augusztus 31-én a nagyváradi egyesületek egymás közötti atlétikai versenyt rendeznek, ezen döntik el, hogy kik képviselik majd Délekeletet a debreceniek ellen szeptember 7-én sorra kerülő atlétikai versenyeken.

Nagyváradi atléták az országos versenyeken.

A szombaton és vasárnap Budapesten megtartott országos atlétikai versenyeken Nagyváradot Kiss (Esterházy) és Koppány (NSE) képviselte. Mindkettő a 400 méteres gátfutásban indult. Annak ellenére, hogy egyik váradi atléta sem volt formájában, szépen szerepeltek, mindketten ideiglegesen legjobb eredményükkel futottak: Kiss 58.2 mp; Koppány pedig 59 mp-es időt futott.

VIRAGOK AZABLAKBAN

APRÓHIRDETÉSEK

Lakás

HUNNIA

magyarszállóban
kényelmesen berendezett
hónapos szobák kiadók.

Megfelelő irodahelyiséget, valamint butorozott szobákat keres szeptember 1-re birodalmi német kutatócsoport. Iroda lehetőleg telefonberendezéssel és egybenyitós lakószobával. Ajánlatokat „Iroda” jelígen Rudolf Mosse hirdetőiroda, Bazárépület, továbbít. 240

Egy vagy két szoba butorral vagy anélkül kiadó. Rimanóczy utca 8. 245

Keresek 3—4 szobás irodahelyiséget azonnalra. Csiba Lajos, Bémer-tér 4. I. 248

Kiadó 2 egymásba nyitó, elegánsan butorozott utcai szoba szeptember 1-re Csengeri-u. 2. 236

Adás-vétel

Öltözködni olcsón csak Molnár használatruha üzletéből lehet Bémer-tér 1. (udvarban). Magas árat fizetek használt ruhákért. 183

Aranyat, ezüstöt napi áron veszek. Tiszay órás és ékszerész, Nagyvárad, Rákóczi-ut 6.

Aki magánháza, bérháza, birtokot, szőlőt, gyarat, malmot, telket eladni, venni, bérelni, bérbeadni akar, keresse fel Popovics irodát, Szent János-u. 6. Telefon 15—67. 239

Hálószoba sötét és gyönyörű előszobaberendezés sürgősen eladó. Bémer-tér 1. Molnár. 246

Briliánsért, régi ékszerért magas árat fizetek Tarján ékszerész, Rákóczi-ut 8. (Széchenyivel szemben).

Eladó ebédlőasztal, vasmosó, varrógép, díszes vasgép. Megtekinthető délután Petőfi-utca 14. 226

Puhafa háló eladó. Irinyi József-utca 26. szám. 244

Gyermek sportkocsi új állapotban eladó. Ritoók Zsigmond-u. 23, udvari lakás. 241

Különlétele

Szent János-utcai és Sztaroveszky-utcai újságárus bodé 40 pengő készpénz óvadékkal kiadó. Jelentkezni a Magyar Lapok kiadóhivatalában. 247

Allást nyec

Német és román oktatót keresek. Cimeket a kiadóba. 242

Allást keres

Keresztény férfi szövömunkást felvezek, ugyanitt szövömestert is, aki az üzem vezetését is vállalná. Árpád vezér-ut 62. 238

Elveszett

Elveszett „Nyomorultak” című regény második kötete. Beszúletes megtaláló kéri, adja be a kiadóba. 243

KIADÓTULAJDONOS:
SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA R. T.

Fő- és felelőszerkesztő: Felelős kiadó:
Dr. Paál Árpád Dr. Scheffler Ferenc
a Szent László-nyomda RT
igazgatója

Készült a Szent László-nyomda r. t. köriforgógépén. Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 5. szám.